

ACC. N:R M. 15817:1-11.

Landskap: *Västergötland* Upptecknare: *Carl Eliasson, Lerumljunga*
Härad: *Kind* Berättare: " " "
Socken: *Rudskared* Berättarens yrke: *lantbr. ö. byskrivareaktmästare*
Uppteckningsår: *1963* Född år *1900* i *Rudskared*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bad. s. 1-11.

N. M. 159

11/3-63

Jarmland manusk.

1900-1910.

Badrummen i teakten var mycket vällyst, det var för stora lya på den tiden var i teakten. På ett och annat ställe kunde man dock badrum alltså blanda det förmånliga felket. Man badade då när man hade tid, givstus oftare. Den var en ärs-tiden, några bestämde bestidn kunde man kunnat. Olita kom var för sig.

Tjänare fingo bada när badkaret var ledigt och efter arbetstidens slut.

Platsen för badkaret de ställen fanns var i byggkaret. Allt man bestod av andra med badet var nog var lgt. De orkade all del mista sina rum i badrummet. Vatten var en del i gyltor eller tiller vatten man hade.

NM 159

Bastu.

Någon bastu blev aldrig ej
funnits här i församlingen. Den
såts bastu som i frägelsteden äsyttes
är tilliggen sidan som ungdomen
byggde upp år i denna del. Men byggde
ett litet hus av enklaste slag, som inred-
des som i vanlig nutidens bastu, det
är den stildes som att det är enbart
en liten kamrin att elda i som då-
ligt med varm vatten. Efter vistelsen
i bastun av kylen men sig ut i
svan eller i ett vatten de och någon
durst finnes alltså ej. Vännen blev
som 80-90 gånger. När man tar sig
efter bastu använde man sig ofta uti
grov handduk av sårkviv eller ocker
av annan såts handduk som varo lera-
voda, som dessa grova och kuffiga.

1890 Febr.

Hälsönd. (1850-Färs)

Allt sedan Hälsönd har varit vanligt
tän i trakten åtminstone som 100 år till
baka. Några av de mestliga yngre Ann
äldre gingo ned till bestämningen, Åjon
eller en vilket man hade tillgång till,
och badade, så ofta de koniga baderna
på en annan plats vid Åjon, Kollarna
och Sundaarna om den templetigaste
tiden på landsbygden. Här man badade
i ett sällskap på 3-4 personer omkring
man sig ej av bestyrer. Vid senare ^{tid} på
1800-talet var man badade i något
stora sällskap hade man bestyrer,
det var vanligt äldre personers utrop
gavste mycket. Kliden man hade på sig
i badet, ingen kunde omkring de sällena
bestyrer som nutidens bestyrer, det var
oförskämt.

H.
H.

Källbad. (1850-1860-talet)

De flesta av badarna voro översus
om all del var både nyttigt och upp-
friskande med kallbad, men hade
År som badturen i och öfver sjön stund-
om, År en levig avslutning på
badandet.

(1900-talet) före 1910.

Man badade kallbad mycket
ofta, som regel 3-4 personer, badstället
användes ej, damerna på ett ställe vid
sjön och herrarna på ett annat, var och
en reist. var man hade sin badställe.

De som badade mest var vid man
kan kalla vuxen ungdom, som en del
äldre personer badade på något lugnt
ställe vid sjön. Både till man hade
i småbåtar eller strömdrag som ej
voro djupa.

III
5/

Källbad. (före år 1950)

De som badade kunde vara säkra
av att de blev som badfisk, och
sommarvästern beträffar så var de
sällsynta till i Kinds län och omväg
äro och långt efteråt. De badplatser
kan nämnas, vid en ås i Årebygd,
Årebygd sjön och till och med om Årebygd
men kunde till bada på många ställen
utmed sjön. Ringestams sjön, Askdiega
söster, Gölsholms sjön i Reorsjö söster
och Årebygd sjön i Rindalens. Men badade
oftare där som var till Årebygd
där man kunde få omgående i djupa
vattnen, och långt från land, helst på sol-
sidan. De som skulle simma fingo ju
ge sig ut på sjön. Som nämnts förut
badade man oftare på söndagen och
söndagarna, på landskyggen.

6/

Kallbadhus. 1963.

Badare 3. När man Talang ^{om} badare kan
i Teksten ^{avser} man en stora plats sida
^{te} avse de folk brukar resa in efter in
under en en en eller längre, kruske
2-3 min. Köparen lång inga - Teksten
^{brukar} man resa Till Karberg, eller
Falkenberg sida resten. Men
^{brukade} resa efter midnatt, beordra
pi vid leken. Men eller givetvis ka
de mycket vara en måligt. De va
de en är gode en rest hitt
badare får i tid, numera är de ung-
dom och skri, tid en en en. Med
är gode utan de äldre folk får
stanna bevara.

Simkunnigleitet.

Man kunde sinna a avn fin
i tiden före 1900-tiet i Sverige
Lunken finnes många 80-85 åringar
som kan sinna. Det var folk av
alla samhällsklasser, fattiga som
rika. De ene lärde sig av den andra

I tiden på 1900-tiet var sim-
kunnigleitet en udda utbredd än
före nämnda årtal. Man lärjade lär
sig när man gick i skolan av eget
intresse, skolorna på landsbygden
gjorde ingenting åt den saken. ^{på den tiden} All
skolkamren i mycket stor utsträckning
lärde sig sinna men under senare år
lär på skolorna som anordnas kurser
omje. är, ämnestunns skolorna i skol-
hallarna.

Simkunnighet. (1910 Följ)

Simspåbarna lärde sig simma den ene av den andra några hjälpmurder lärde man knappa på den tiden.

Den som en gång till sig simma något så nu skapligt försökte ju undan för undan förtälja sin simkunnighet till det förekom båk och fästingar i sunden med simningen och nog ej överligt.

Badanställningen.

Just på ^{den} tiden kändes det att det bästa stället och badanställning där varmbadhusen äro mest aktade.

Här, kanske de första banta besöka varmbadhuset regelbundet varje vecka, det är bostämman som lockar mer.

Badanläggningar.

I Torshälla köping har funnits vru-
bedhus avkr. 50 år. Men badar gjorts mycket
mer nu än för 40-50 år sen. I badhuset finnes
avskildningrum ^{till} (kastan) duschen, tvättstuga
samt sjölor bestående, sedan för de badande
sitta i kastan, tvätta sig och duscha bäre
de se. I badhuset är också inrymt rum
för kastad. Bastubaderna består till
största delen av ungdom i 18-20 års-ålder
Personer i 70 års-ålder ses man ganska
sällan i badhuset. Sedan finnes det små
badhus tillägnade i bygden i skolorna
samt i byggnaderna där bosta finnes.

Medicinska bad, lärobud.

(Före 1920-talet)

Vid Karlsjans bad anstalt i Munks
lund några mil norr om Falsterg
kunde man bada s. k. lärobud eller
gyttjebad, vilket skulle ses ^{en} mycket
vid reumatiska åkommor vilgämda
leddar i ryggraden. Dessa bad anstalt
var färd i vida kretsar och hade
många badgäster. Dessa anstalt
är numera nedlagd, den finnes
nu i stället folksköp skola i stället.

I Ringadala församling några
mil nordöst om Boiss och för en
brunnskuranstalt där man kunde
"dricka brunn". Falsköp källa kunde
dessa med jämteaktigt vatten
berikade källa. Den var för i tiden
mycket besökt (1800-talets slut - 1900-talets början)

Badrum.

Här i socknen har badrum
anordnats först i samband med
nybyggda och utskifningens införande
I de så kallade gammalårens hus hade
man ett badkar där man vände
vatten i F. en fristående bygglesguta
descher skredes. Några riktigt badrum
med descher har ej funnits till när än
12-13 år. I utskifning (som först skedd
sig med ett badrum äro boudé i
Rödsländ Hedgården, Haga, Björstorp och
Lödögården alla i Rödsländs socken.